

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori
15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

Sibiu, 6 Iunie 1884.

Agitațiunea din incidentul alegerilor dietali dela unguri a trecut și la noi la români. Și ca ceva curios sîntem siliți a observa, că la noi agitațiunea a trecut marginile buneicuvințe, și s'a prefăcut în nervositate. Va fi bine să o notăm aceasta, ca să o știm, și la timpul seu să dîcem fraților de un sânge: păcat de nervositatea documentată în focul mîniei.

Din incidentul al-gerei de deputat în Cristian, un corespondent al diariului „Tribuna” aduce în numărul de Mercuri o corespondență plină de venin. Nu e mirare, intoleranța întunecă mintea omului, și noi scim că cine lucră cu mintea întunecată, nu produce lucruri nici serioase nici demne.

Numita corespondență fără scrupuli de conștiință face pomelnicul tuturor românilor, cari au votat pentru candidatul guvernamental Schochterus, și tuturor le insinuă căte un motiv inchipuit. Așa spre pildă fratele unuia este preot, al celuilalt administrator protopopesc, și la al treilea i s'a bolnavit un vițel, la al patrulea i s'a stricat o mîsea, și așa pe calea aceasta.

Toți acestia sînt criminalisti din două motive.

1. Pentru că ei folosindu se de dreptul lor constituțional s'au dus la urnă, și cu chipul acesta au cădut sub greul blăstăm al Sfîntului Mucenic Trifon.

2. Pentru că mergînd la urnă, au votat pentru dl Schochterus.

Din punct de vedere al partidelor nouă ne place a explica lucrul astfel. Noi credem că oamenii de omenie sînt și cei cu programa din Sibiu, și cei cu programa dela Budapesta.

Premise acestea, tragem concluziuni.

Să ne punem acuma în luntrea vederilor politice ale corespondentului din „Tribuna.” Toți căți au votat la actul alegerii de Dumineca trecută sînt de partida statorită la Budapesta. Toți căți s'au abținut dela votare sînt pentru programa statorită la Sibiu. Pe scurt cei dintăiu sînt activisti, cesti din urmă pasivisti.

Acuma dacă e vorba să ne mișcăm în luntrea politică espusă valurilor urgiei și a intoleranței domnului corespondent provocat mai sus, și cu modul lui de argumentare vom susține și noi, că ticăloși și de nimica sînt toți căți s'au abținut dela votare atunci ajungem la rezultatul: că întreagă națiunea română e ticăloasă și netrebnică, fiind ea compusă din români activisti și pasivisti.

Cu chipul acesta putem escomunica lumea întreagă, căci dacă e permis să cred că contrariul meu politic, în ce privește ținuta sa politică și durerea pentru soartea națiunii, e ticălos, și „condus de interese particulare susținute cu apucături rafinate,” și aceasta pentru că el nu este de o părere cu mine, atunci și contrariul meu poate argumenta și el cu mintea și inima mea. Vom ajunge deci la concluziunea că între noi nu mai este om de omenie spre a ilustra dicerea străbună: Perirea ta din tine „Activistule” și „Passivistule.”

E curios că am ajuns așa de departe cu onorabilitatea noastră. Dacă din incidentul acestei alegeri dl Tisza poate denumi protopopi pentru votul unui frate, atunci noi felicităm din inimă pe domnul corespondent. Din grația dlui Tisza va fi denumit Rău de protopop, fratele notarului Duma va fi denumit de Bismarck de ambasador nu în Turda, ci la Ona, sau în piața cea mică din Sibiu, al lui Florian ministru de stat în Helveția denumit de Sultanul turcesc și așa mai departe.

Ne bucurăm din inimă pentru aceste descoperiri ingenioase ale corespondentului din „Tribuna.” Și noi dacă ne-am putea avînta până la gradul de reavodată al celui domn corespondent și am argumenta cu capul și inima dînsului, atunci ar trebui să com-pătimim pe comitetul executiv al partidei pasiviste. Ar trebui să-l compătimim pentru pierderea ce ar trebui să sufere. Și încă ce pierdere? Luceferii din acest comitet, activi la alegerea de deputat în Cristian după teoriile de mai sus vor fi și ei de-

numiți. Și cu mintea și logica de mai sus putem deduce, că ei vor fi denumiți de cătră Șahul Persiei de agenți diplomatice în orient, spre a se ilustra proverbiul vechiu: În orient rar vei afla om cu caracter, sau pe acela care sună: „Parola turcului, și jurămintul armeanului...”

Nu credem timpul de oportun pentru sfășiere între noi. Stimăm convingerile fie-căruia, și pretindem ca și a le noastre să fie stimate. Cât timp vor fi între noi oameni cu conștiința încărcată și cari păcătoși fiind ei, vîd toată lumea în colori negre, până atunci se vor afla oameni, cari din lipsa de caracter la ei, vor deduce lipsa de caracter și la alții. Și cât timp vor fi diare cu programa: „abonați noi,” se vor publica corespondențe tendențioase din Seliște, Cacova, Gurariului, Turnișor etc.

Încă odată: nu e timpul să ne sfășiem noi între noi. Organizarea partidei pasiviste pe noi ne va umplea de mîngăiere. Și noi nu pretindem decât ecuitate și inimă curată. Să nu se supere, dacă și noi ne vom organiza, și vom câștiga noi aderenți pentru „modus procedendi” urmărit de noi.

Trăim în firma convingere că cu modalitatea noastră între împregiurările date mai ușor vom ajunge la scop. Și noi avem tîria convingerei noastre, și nu umblăm pe căi pezișe.

Frații de un sânge cu principii contrarie în cele politice sînt conduși de vederile lor. Mergem pe căi diferite spre unul și același scop. Care dintre noi va atinge mai curînd ținta doririlor noastre, deslegarea acestei întrebări este secretul viitorului și nu ne sfîim a pronunța convingerea noastră: Dacă ne vom sfășia noi între noi, nu vom putea face progresse. Mai mult: dacă în nisuița noastră spre organizare vom „strivi” pre frații de un sânge cu principii politice opuse nouă, vom da îndărăt, vom scădea, ne vom slăbi amar, căci mare va fi atunci numărul celor striviți.

Să fim deci toleranți „îngăduind unul altuia cu dragoste” căci zilele grele sînt.

Revista politică.

Alegerile dietali curg fără întrerumpere. Deputați români avem până acuma pre domni: Boles, Gurban, Al. Roman, Dr Iosif Gall, Végşő, Traian Doda, Petru Truța, George Szerb și Vincențiu Babeș.

Proporțiunea între deputați este cea următoare: liberali 205, opoziția moderată 57, independenții 66, antisemiții 16, naționali 12, fără partidă 10.

Conflictul dintre Serbia și Bulgaria se va complana fără vîrsare de sânge. Intermedierea puterilor europene fu primită din ambele părți cu mare mulțămire, și credem că slavii din oriente împăcați din nou se vor desvolta în pace sub conducerea pravoslavniciei Russe.

Din Germania ne sosesc sciri triste. S'a plănit un nou atentat asupra bătrînului împărat Wilhelm. Atentatul era să se esecuteze cu ocaziunea călătoriei împăratului la Wiesbaden. O femeie din America care aducea 4 lăci cu dinamit spre acest scop fu arestată la Elberfeld tocmai în momentul când se da jos din tren.

În urma acestora fu amînată călătoria împăratului.

Voci din România.

Cu privire la ținuta politică a românilor de sub coroana Sfîntului Stefan, „Romanul” de Duminecă la primul loc scrie:

Pe când noi ne frămîntăm pentru a ne da o lege electorală care să permită țerei a face să triumfe mai cu lesnire ideile, aspirațiunile și voințele sale, o altă parte a națiunii române — una din cele mai însemnate — Români de supt coroana s-tului Stefan se svircolesc în lupta supremă pentru recăștigarea drepturilor naționale.

Deși despărțiți firesce printr'un lanț de munți și politicesce aparținînd la două deosebite State, to-

tuși aceeași origine avem cu toții, din aceeași națiune facem parte și deci, și de drept și de fapt, și prin sânge și prin interese, nu sîntem și nu putem fi streini unii de alții.

De aceea, urmărim cu interes și îngrijire ceea ce se face dincolo; suferim de suferințele și durerile fraților nostri; ne-am bucurat cu dînsii în timpuri rari când bucurie au avut, ne întristăm când vedem că se cugetă și se lucrează pentru a li se răpi ceea ce românii toți am avut și avem mai scump, ceea ce este semnul deosebit al gînteii din care facem parte, limba națională.

Ne interesăm unii de alții, într'un cuvînt, pentru că este între noi solidaritate națională, pe care am păstrat-o, o păstrăm, și o vom păstra pe cât timp inima va bate în peptul românesc.

Spus-am aceasta totdeauna și o repetăm pentru că nu se poate da uitării.

Atât ar fi de ajuns pentru a explica și legitima interesul ce trebuie să purtăm despre tot ce se petrece preste munți.

E însă și mai mult.

În Austro-Ungaria sînt mai mulți români de cât greci în Grecia, de cât sîrbi în Serbia, de cât daneși în Danemarca, și chiar mai mulți de cât erau olandeșii în Olanda acum două-zeci de ani.

Olanda, Danemarca, Grecia și Serbia formează state independenți și libere, rigate ierarhic egale cu marele state europene, pe cand românii din Austro-Ungaria, în loc de a fi egali cu Ungurii sînt apăsați și tratați ca sclavi pe pămînt unde ei singuri sînt autochtoni și pe care de lungi veacuri l-au apărât de toți vrășmașii.

Românii din Austro-Ungaria dau statului 50,000 de luptători în armata activă și 20,000 în rezervă. Voinici de cei cari totdeauna au sciut să înfrunte moartea și au voit și au putut să capete gloria, pe câmpul de bătae, pentru corpurile din care făcea parte, chiar când alte naționalități din imperiu și făceau o glorie din defectiune.

Când dar, și ca număr de poporațiune și ca număr de luptători și deci de pepturi gata de a se face zid de apărare pentru statul din care fac parte, românii dau mai mulți Austro-Ungariei de cât grecii Greciei, sîrbi în Serbiei și daneșii Danemarcei, credem că nu este nici drept, nici un bine pentru Ungaria ca un asemenea element să fie lovit și desprețuit; și fiind că ele sânge din sângele nostru și carne din carnea noastră este, nu putem să-l ignorăm, nu putem să nu ne ocupăm de soartea ce i se face, nu putem să nu ne ocupăm când se atentează la esistența lui.

Acestea au fost, și credem că sînt și destule și foarte puternice și hotărîtoare, cuvintele care neau făcut să așteptăm cu îngrijire rezoluțiunile conferenței dela Sibiu.

Dîcem că destule și puternice au fost motivele ce ne îngrijorau, pentru că conferența a fost precedată, pe de o parte de o regretabilă abatere a unora din capii românilor de preste munți, ear pe de alta de escesele, și mai regretabile, îndreptate în contra românilor, cel puțin la Cluș.

Dar și acum, ca totdeauna, acel bun simț, aceea unire, aceea prevedere, care a fost calitatea de căpetenie a poporului român, care au fost caracterul lui deosebitor între popoarele încungiuătoare — au isbutit a triumfa și a uni pe toți în giurul același idei.

Conferența dela Sibiu a admis, în unanimitate, abținerea românilor dela alegerile viitoare pentru Transilvania, ear pentru părțile bănățene și ungurene activitatea națională în sensul opozițiunii.

Am combătut cu altă ocaziune pasivitatea și nici astăzi nu o susținem.

Dar pururea am spus că ideea, care va putea întruni pe toți românii în giuru-i va fi cea mai bună și mai conformă intereselor naționale.

Constatînd deci că, în conferența dela Sibiu, pasivitatea a avut o imensă maioritate, nu putem de cât să ne felicităm pentru spiritul de unire ce a domnit acolo și — întemeiați pe învățămintele

istoriei pe de o parte și pe însemnătatea poporului român din Austro-Ungaria pe de alta — să augurăm bine pentru viitorul acelei părți din națiunea română.

Alegerile se încep peste câteva zile.

Naintea urnei, trebui-va acum a se manifesta solidaritatea națională.

De partite osebite nu poate fi vorba; când un guvern te apasă, îți răpesc drepturile și caută ați rapî chiar limba, numai suflete perdute ar putea eși din rënduri și a da celor nedrepti mână de ajutor.

Dicem dar tutor Românilor:

Unirea face puterea.

A ve despărți în partide, e a ve slăbi.

Ori ce slăbire este o întărire pentru protivnicii drepturilor și intereselor voastre, intereselor națiunii române.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand 15 Iunie 1884. (Alegerea de deputat în Baia de Criș în 13 Iunie.) Deputatul național Petru Truța a reușit cu 686 voturi față de Chorin cu 349: s'au dat voturi cu totul 1035. Reușita a fost preste așteptare în urma presiunilor și corupțiunilor facute până în ziua de alegere, așa dîcînd publice.

În comuna Crișciur în 9 Iunie notariul Atila a adunat alegătorii din cerc le a dat de mâncat și beut, și câte 3 fl. v. a. Tot astfel se întîmplă în 10 Iunie în Zdrapți, unde alegătorii căpătară câte 3 fl. v. a. În comuna Ribîția, Ribîțioara, Tomnatec, alegătorii au căpătat de beut și câte doi floreni.

Tot astfel de scene fură în notariatul Rîșculița, Vața de jos.

Joi în Brad 2 birturi au fost la dispozițiunea votanților lui Chorin. Caruțele au fost plătite și alegătorul chorinist trebuia numai să bî se mance și apoi să plece la Baia de Criș.

În multe comune d. e. în notariatul Luncoiu, Baița, Cebea, și altele, oameni nu au vrut să primească nici bani nici beutură. În Brad alegătorii au fost imbițați cu 4 fl. și până la 10, dar au refuzat. Preoții au refuzat câte 100 fl. v. a. așa nu fură corupți numai doi preoți, unul din Blășeni: Micu și altul din Tîrnava.

În ziua de alegere, chorinisti au căpătat pre timpul votării de mâncare și beutură: precând votanții partidei naționale au beut apă limpede, și au stat în cea mai mare liniște.

Presiunile încă nu lipsiră. În Brad Joi au fost încarcerati vre o 7 inși sub preteste ridicule.

Unul a dis: „trăească Truța“ și s'a escortat îndată. Un scriitor a unui notar K..... ungar a vorbit cu nește preoți români, și fu închis. Un altul sas Hermann, avea să ducă stindardul lui T. și fu noaptea luat din sinul familiei, și escortat la Baia de Criș.

Din comuna Birtin — pretura Baia — doi oameni fură escortați fiindcă îndemnară pe alții să nu ia bani.

Pre lângă aceste în 11 Iunie sosiră 3 compagini soldați dela regimentul 64 înfrunte cu un major.

Joi noaptea spre Vineri, au fost trâmise în fie care comună patrole de soldați, cu câte un gen-darm.

Chorinistii se folosiră de această împregiurare amenințînd poporul că soldații vor rămîne la ei, dacă nu vor vota cu Chorin.

Intre aceste ispite soiă ziua de Vineri. Alegătorii chorinisti toți pe căruțe, alegători partidei naționale parte pe jos, parte cu cară cu boi, parte în căruțe se concentrară în Baia de Criș.

Aici alegătorii lui Chorin au stat în curtea localului de alegere: ear ceialalți în grădina din apropiere.

Intre partide erau cordoane de soldați. Alegătorii erau liberi, să meargă unde voesc. Miliția a făcut impotenți pe Corteșii lui Chorin. Presiunile au trebuit să încete. Așa miliția a făcut foarte bune servitii reușitei noastre. Alegerea a început la 8 oare a. m. și s'a finit la 8 oare seara.

Preoții, învățătorii, și toți fruntașii poporului, chiar maioritatea juților comunali, au votat cu deputatul național, au votat și vre o 6 maghiari. Ce e mai mult au votat cu partida română, și votanți, cari au fost aduși pre căruțele lui Chorin și cari primiră bani, așa făcură toți alegătorii din Ribîția, Valeabrad, Vața de jos și altele. Se vede că acești oameni și-au dis: să înșelăm, pre cel ce voesc a ne înșela!

Dintre notari s'au purtat cu mare obrăsnicie: notariul din Rîșculița, și cel din Vața, dar și ei fură înșelați de alegătorii lor.

După enunțierea rezultatului, prin o comisiune deputatul Truța a fost poștit la locul de alegere. Intre sunetul muzicii, cu 4 flamure înainte, și însoțit de popor mult, a sosit deputatul nostru la locul de alegere. Aci vorbi dînsul publicului ce trecea preste 3000 oameni. Emoționat fî deputatul emoționat fî publicul. Jumătate din public versă lacrimi de bucurie. În Zarand, și chiar prin cetățile mari, ca Clușul și Sibiiul nu am vedut atîta mulțime adunată. După vorbire deputatul luat pre umeri de vre-o 3 votanți, însoțit de mulțime între sunetele muzicii, și a stiigărilor de „să trăească Petru Truța“ a percurș stradele până la bărbății de încredere: Petru Gligor și Teodor Pop avocat, cărora dînsul le mulțami în termeni aleși. Tot astfel respunseră și bărbății de încredere. Apoi sosit acasă deputatul, publicul în cea mai mare linișce s'a depărtat.

Alegătorii fură ospetați apoi. Nice un incident. Cea mai mare liniște la alegere, cea mai mare ordine seara la conduct.

Corpul oficerilor a rămas foarte mulțamit de liniștea poporului nostru. Organele administrative au rămas rușinate.

Dimineața corpul pompierilor din Baia de Criș a făcut conduct de facile deputatului. Sămbătă după ameași deputatul între ovațiuni a fost primit la Brad. — Bucuria învingerei e generală la Români.

Reușita se poate atribui următoarelor împrejurări. Alegătorii din Baia de Criș și vre-o câțiva estranei au cerut dela ministru ca să garanteze libertatea alegerei. Președintele de alegere ne-a și dechiarat cu ocaziunea candidarei că: alegerea va fi liberă. După unele informațiuni președintele a avut îndrumări speciale. Tot astfel gendarmeria în ziua alegerii s'a purtat cu considerațiune. Precând în zilele precedente fiind la dispozițiunea pretorilor — a fost escesivă.

Terorismul eserceat asupra inteligenței începînd din 1881; cercetările criminali, în urma denuncia-

rilor false, suspendarea din officii, închiderea mai multor fruntași din comune ca revrătitori, atentele marșave asupra gimnasiului din Brad; au produs resimț. De aci lupta partidei naționale a fost condusă cu cerbicioșie și rezoluțiune.

Inteligența și poporul s'a luptat contra terorismului și a corupțiunilor. La reușita a contribuit mult umblarea, și cunoscințele personali ale deputatului cu toți alegătorii. Chiar votanții lui Chorin strigau „trăiască Truța“.

Pășască numai înainte maghiarii nostri căci cu atîta energia noastră va fi mai mult stimulată. Sêrac e poporul pre aici dar pe atîta e de vie conștiința națională.

Prin lupta de acum ne este asigurat viitorul. Inimicul nu va mai cuteza a ne ispiți conștiințele noastre.

Președintele de tribunal din Deva a fost present la alegere; dar a mers cu buzele umflute.

Oamenii, cari au luat bani, și nu au votat cu Chorin sînt provocați ai reînturna. Ei vor sci ce să facă! Să-i inprocesueze cine vrea! Țineți de bani!! A doua oară nu va îndrăsnî nime să ve ispitească

Corespondentul.

Brașovul-vechiu în 28 Maiu st. v. 1884.*) Mult Onorate Dle Redactor! Am așteptat niște zile mai ușoare prin publicarea reflecșiunilor noastre de apărare cu datul de 26 Apriliu a. c. în contra învinuirilor, cu cari am fost grămădiți prin corespondența dto 9 Apriliu a. c., publicată în Nrul 43 al prețitului diariu ce redacțați și subscrisă de dl epitrop al bisericeii noastre G. Puiu. Vêdînd însă, că nici după un timp de mai bine de 4 săptămâni nu mai apare apărarea noastră, ne venea a crede, că toată lumea ne e dușmană. Rëndurile d-voastre, ca răspuns la întrebarea noastră prin epistolă despre nesosirea numitei noastre apărări, ne dumeriră încât-va, căci aceea de sigur s'a rătăcit și perdut pe la poștă. De aceea ne luăm voie a Ve trimite din nou desnumita noastră apărare, rugându-ve cu tot respectul a-i da loc în coloanele prețitului Dumneavoastră diar.

Când am cetit corespondența din „Telegraful Român“ subscrisă de unul din epitropii bisericeii noastre din Brașovul vechiu G. Puiu, am rămas uimiți, vêdînd cum se svârcolesce și sbate dsa spre a întortochia adevêrul spuselor d-sale și a seduce opiniunea publică cu privire la nedarea de diurne prescise în normativul scolar și în statutele Reuniunei noastre învățătoresci, pentru a putea participa și noi la adunarea generală a despărțământului reuniunei, ținută în Satulung la 9 Martie a. c.; dar mai mult ne-am mirat, când am vêdît pe dl Puiu, că cetesce jurnale, deși tragem la îndoială, că scie să le țină în mână; ba, ce e mai mult scrie și la corespondențe prin „Telegraful Român“ și încă ce feliu de corespondențe!

Ca opiniunea publică să nu fie sedusă prin neadevêrul și sofismele din corespondența dto 9 Aprilie a. c. din „Telegraful Român“ Nr. 43 a d nului epitrop G. Puiu, venim cu tot respectul a ne ruga, ca mult onorata Redacțiune să binevoiască a da loc și următoarelor reflecșiuni ale noastre; ceea ce ne simțim îndatorați a face nu cu intențiunea, de a atinge vre-o coardă delicată a inimii unuia sau altuia, ci numai pentru constatarea purului adevêr. Dacă însă această constatare va supêra pe cineva, aceea nu e vina noastră.

*) Cu aceasta din partea noastră înche'em controversa. La cas că cestiunea n'ar fi destul de eshauriată, nu a întrevîni dirigătoriele noastre scolare. Red.

FOIȚA.

CURIERUL LITERAR.

Sumariu: Documente diplomatice. Journal Inédit de Jean-Baptiste Colbert, marquis de Torcy, editat de dl Frédéric Masson. Ludovic XIV și orientela.

(Încehere.)

Întocmai aceeași fisionomie, ca și ședința din 26 Februarie 1690, avu, după cum ne spune diarul marchisului de Torcy, și ședința din 25 Ianuarie 1711. Aceasta ședință era urmarea firească a unei alteia din 5 Ianuarie același an, în care Torcy cetise reguli scrisoarea dlui Des Alleurs, ambasador la Constantinopole. Diplomatul francez anunța stăpînului seu că resboiul s'a dechiarat între Ruși și Turci; că a cređut spre binele și gloria Franciei a împinge pe Turci la acest resboiu, etc., etc., Torcy pricepea vederile dlui Des Alleurs și în conceptul de respuns cei făcu aprobă purtarea ambasadorului și-l sfătui a merge pe aceeași cale. Cu acest concept, Torcy se presentă la consiliu în ședința dela 25 Ianuarie; l cetesce și asteaptă înalta încuviințare a Regelui. Cu alte cuvinte, Torcy urmase principiile diplomației lui Francisc I, lui Henric IV și lui Richelieu, spunînd dlui Des Alleurs că interesul Franciei e de a merge în Orient mână în mână cu Turcia.

Să nu uităm că „pravoslavnică“ dnă de Maintenon asista la toate ședințele consiliului; poate chiar că părintele Tellier, duhovnicul Regelui era de față pentru a feri pe Ludovic XIV să nu aluneece în păcat. Așa dar, când Torcy ceti că Regele voiesce o alianță strînsă cu Sultanul, sufletele acestor drept-credincioși se gîndiră la sinul lui Avram și la vilvorile Iadului, ear nu la interesele Franciei. Evlavia revoltată a Regelui schimbă conceptul lui Torcy. Altă scrisoare plecă la Constantinopole; d. Des Alleurs cetind-o, ca pe multele altele, se întreba cîrni sfînt să se mai închue pentru a putea pricepe ce voiesce Regele și consiliul lui, care li-egîndul, cari li sînt planurile.

Și nu le găsia, pentru un cuvînt foarte simplu, pentru că nu erau, pentru că nu esistau. Nu din gînduri și din planuri născou instrucțiunile lui Ludovic XIV, cari plecau prin Marsilia la Stambul, ci din princini și trebuinți dînbice de felul celor de mai sus.

Al marile umbre ale lui Henric IV și Richeliei trebuia să se fi cutremurat adese-ori de durerere și de manie, vêdînd pe următorul lor cum dărimă în bătaie de joc admirabilul edificiu al diplomației franceze, — edificiu construit cu atîta geniu cu atîta muncă și cu atîtea sacrificii peste întreaga Europa spre folosul și gloria Franciei.

Căci intradevêr, dela Francisc I (1536?) de când fără teamă de a se prăji în vilvorile Iadului. Acest rege se împrietinește cu Soleiman magnificul, și până la moartea lui

Mazarin (1661?) diplomația franceză porcede, în cestiunile europene, cu o logică, cu o prevedere de felul cărora nu mai găsim altele decît în purtarea lui Frideric II a lui Telleyrand (congresul dela Viena), în superba carieră a lui Cavour, și în fine — imi pare în opera principelui de Bismarck.

Urmași drumul percurș de diplomația franceză, dela 1536 și până la 1661 și ve veji convinge de incomparabilă unitate, care domnesce în ideia-mumă a acestei diplomații. Ce voiau oamenii de Stat ai Franciei? Se dărimă puterea amenințătoare a casei de Austria (de aci cestiunea echilibrului european) și să dea țerei lor locul întăiu printre Statele Europei.

Pentru aceasta, Francisc I se împrietinesce cu Turcii. Caterina Medici aruncă sêmânța influenței franceze în Polonia; Henric IV stîrșesce în Turcia opera lui Francisc I și începe alianța cu principii protestanți ai Germaniei; Richelieu termină această din urmă alianță și adaugă pe lângă dînsa pe acea a Svediei; Mazarin lipsesce Polonia pentru totdeauna pe alianța franceză, conservă rezultatele cîștigate de predecesorii sei și le consacra. Astfel, treptat, cu muncă și admirabilă tenacitate, faimosul sistem al celor trei state vrășmașe Austriei, adecă Svedia, Polonia și Turcia, e alcătuit la Spatele Habsburgilor; în față le e Fracia, pe frunte le stă principii protestanți.

Eată capul de operă al diplomației franceze, care va fi admirat cît va dura istoria; la care lucrară cele mai

Biserica noastră din Braşovul vechiu are 3 epitropi, dintre cari cel mai tiner G. Puiu, mâna dreaptă a Părintelui George Perşenariu, dice în corespondenţa sa, că noi amers la d-sa numai în ora din urmă şi i-am cerut „ca din poruncială 6 fl. v. a.“ şi că dsa nu s'a aflat îndemnat a ne da aceste diurne pentru o jumătate de zi şi a ne pune la dispoziţiune calesce şi bani pentru banchete(?) fără autorisaţie, simplu din aceste cuvinte ale dlui epitrop Puiu, poate vedea ori ce om nepreocupat aroganţa, mistificarea adevărului, dispreţul către învăţători şi... şinta corespondenţei dsale. Cum oare dta dle epitrop, ca zelos cetitor al „Telegrafului Român“, n'ai aflat, că noi păcătoşi de învăţători sântem convocaţi la adunarea generală a despărţământului încă din 26 Ianuarie a. c., care convocare s'au publicat atât prin „Telegraful Român“ Nr. 23 cât şi prin „Gazeta Transilvaniei.“ Aceasta credem, că nu o vei putea nega a nu s' fi publicat, precum voesci, s' negi aceea, că noi nu am cerut destul de timpuriu diurne.

Noi însă îndată după ce am primit cerculariul de convocare, v'am şi rugat, ca s' binevoiaşi a ne da diurne, căci altfel nu putem participa la aceea adunare, şi în Duminică din 4 Martie a. c. dimineaţa v'am şi prezentat cuitanţa cu respectul cuvincios, adecă cu 5 zile înainte de adunarea generală şi dta ştii prea bine, că ai şis, fiind şi ceilalţi doi epitropi de faţă, „s' întrebăm pe părintele“ şi întrebându-l, nu ne ai dat nici un rezultat. A doua zi după ce team recercat înscris pentru rezultat, ai venit la noi în scoală, unde ai binevoit a ne da verbal următorul rezultat: „Părintele ne-a şis, că D-Voastră aveţi salarii destul de mari şi puteţi merge şi pe jos, că şi Dsa pe când era învăţătoriu, încă mergea la conferinţe pe jos. „Cred aţi aduce aminte dle epitrop, că noi cu aceea ocaziune şi-am arătat prescriesele normativului cu privire la diurne şi pedepsele până la 5 fl. v. a. pentru acei învăţători, cari nu participă la conferinţe etc. şi cu aceea ocaziune ne-ai întrebat „Părintele Perşenariu cunoaşte această lege?“ spunându-ţi, că da, ai reflectat: pentru ce dar nu voesci a ve da diurne?“ Vădând noi că nu putem scoate diurnele, ce ne compet, în ziua următoare, 5 Martie a. c. eu, învăţătoriu Muşlea, mi-am luat îndrăzneală a cerceta pe părintele Perşenariu în cancelaria parochială şi a-l întreba, cum stăm noi cu diurnele şi ai face tot odată cunoscut, că la cas de a nu primi diurne, nu putem participa la adunarea generală convocată pe ziua de 9 Martie a. c. şi că ne vom vedea siliţi a aduce aceasta la cunoştiinţă Prea On. Domn Protopop Iosif Barac, cu rugarea de a ne scusa absentările dela des amintita adunare generală şi a fi eliberaţi de pedeapsa prescrisă. La aceasta On. Paroch Georgiu Perşenariu mi-a spus, că D-sa are cunoştiinţă despre cuitanţa noastră însă nu ştie, ce au hotărât epitropii şi — vădându-l, dând din umeri, m'am depărţat. Eată că dacă e vorba de gălusee, cări şi-au căzut rău D-tale dle epitrop, aici într'adevăr am fost siliţi a înghiţi o găluscă. De aici conform înscinţării amintite mai sus ne-am dus la Reverendismul Domn Prot. Iosif Barac, căruia, ca la un adevărat părinte sufletesc, i-am arătat starea lucrului cu diurnele noastre, cu care ocaziune Prea On. D-sa ne-a însărcinat a spune verbal On. Paroch Georgiu Perşenariu, ca s' binevoiască a pofti până la oficiul protopopesc, ceea ce am şi făcut. Mai departe nu ştiu. Dacă On. comitet parochial nu s'a convocat până în 4 Martie a. c. în ziua în care am predat noi cuitanţa. On. epitropii parochiale pe lângă puţină bunăvoinţă oare nu se poate convoca la şedinţa până în 9 Martie a. c. dacă tocmai s' cerea, ca darea de diurne, această sumă considerabilă, s' treacă prin şedinţa acestuia? Veţi Doamne, noue nu ni s'a putut da vr'o câţiva florini ca diurne, fără a trece prin şedinţa comitetului parochial, dar nu înţelegem cum de dl epitrop G. Puiu a dat din banii bisericeii numai mai deunăzi lui Ioan Pasco-

viciu, 200 fl. v. a. fără scirea comitetului parochial ba, ce e mai mult, chiar şi fără scirea celorlalţi epitropi, pentru care faptă fiind tras la dare de seamă din partea d-lui epitrop Vasiliu Tampa, dl epitrop G. Puiu public în biserica a strigat „eu sum comitet, după d-ta am trimis şi n'ai fost acasă, ear bêtărânu Grozea (al 3-lea epitrop) e numai a 5 roată dela car.“ Îţi vei aduce aminte d-le Puiu, că cu această ocaziune dl Tampa şi-a reflectat, că lui Ion Pascovicu i-ai dat fără scirea nimenui 200 fl. v. a. ear învăţătorilor nu v'afi învoit, ca s' le daşi diurne, prin care a-ţi făcut ca s' ridă toată lumea de biserica din Braşovul vechiu. Stând lucrul astfel cum şici, că dta eşti comitetul, pentru ce mai aşteptai autorisaţie pentru diurnele noastre precând pentru 200 fl. v. a. nu şi-a trebuit nici învoirea celorlalţi epitropi a colegilor d-tale.

Fiindcă toată corespondenţa scrisă de dta e plină de neadevăruri, sofisme şi vorbe cu intenţiune răutăcioasă, nu poate prinde pe nimenea mirare, când află întrânsa, că dta şingur îţi contraşici la cele, ce afirmi numai cu vre-o câteva rânduri mai sus, aşa d. e. dta şici. „Suma aceasta pentru 1/2 de zi şi distanţa de o palmă de loc pârëndumi se esagerată nu m'am simţit dispus a o solvi din propria mea putere fără de autorisaţie“, şi apoi mai la vale şici că te-ai oferit a ne da până în 3 fl. cu cari crede-ai a ne ajunge. Cum se potriveşte vorbele d-tale de mai sus cu ceea ce spui acum? Judece lumea! Se vede că ai fost tare înferbântat la cap când ai prins peana şi ai scris corespondenţa d-tale, de care acum, după ce te vei fi mai recorit, şingur ar trebui s' te ruşinezi de ea.

După ce dl epitrop Puiu, precum am arătat, spune, că nu s'a simţit dispus a ne da diurne apoi, că ne-au oferit 3 fl. . . . . vorbă s' fie! . . . . ne face înlesnire, ca s' călătorim şi cu omnibusul lui Schanek din Satulung! s' vedem şi această comedie a d-sale, ca On. public s' şi poată face o idee şi mai chiară de ceea ce spune dl epitrop în corespondenţa sa. D-sa ne face imputare, pentru ce nu ne am abonat cu vr'o câţiva cr. la omnibusul, ce cerculează între Braşov şi Satulung şi s' ne fi dus acolo unde ne chiamă datoria. Eată pentru ce! Adunarea generală a fost convocată la 6 oare a. m.

Omnibusul din cestiuone e cunoscut, că pleacă din Braşov numai câtră 11 oare şi ajunge în Satulung la ameazi; după ameazi pleacă omnibusul din Satulung între 2 şi 3 oare şi soseşte în Braşov după 4 oare, va se şici cu omnibusul oferit de dl epitrop chiar o am fi păfit tocmai ca şiganul, care a murit de foame înşepenit între pite! — Pentru un chef, după închipuirea d-lui epitrop, puteam merge prea bine şi cu Omnibusul, însă nu pentru conferinţă.

Se vede, că d-ta d-le epitrop nu ai pus mâna până acum pe „Telegraful Român“ cu atâta mai puţin, ca s' ceteşti corespondenţa din Nr. 31 de sub rubrica Satulung Săcele dte 9 Martie a. c., căci dacă o ai fi cetit cât de rău tot ai fi priceput că învăţătorii s'au adunat acolo pentru lucruri serioase şi demne de toată atenţiunea şi că au desbătut cu maturitatea şi zelul, ce-i caracterizează atât de frumos în 2 şedinţe adecă înainte şi după prânz obiectele puse la ordinea zilei şi nu ai, veni spre ruşinea d-tale, a afirma în public p în şiare, că biserica din Braşovul vechiu nu ne poate pune la dispoziţiune calesci şi bani pentru banchete. Frumoasă idee ai, demnă de un epitrop ca d-ta, când vii şi buciuni în lumea largă că, conferenţele învăţătoreşti sânt bancheturii!!!

În anii 1882 şi 3 ne aşi dat diurne pentru conferinţe şi în luna următoare când ne-ai solvit salariile ni-ai detras earăşi. Unde se mai poate întempla aşa ceva afară de Braşovul vechiu?

D-le epitrop! Iui faci mie învăţătoriu Muşlea imputarea, că pentru ce nu am luat din paralele, cari sânt la

da; ne sântei prieteni; dar cum se face de ve găsim tot cu inimicii nostri?!

Ludovic XIV aruncă în Auglia sēmēnţa urei între popoarele engles şi frances, ură care va rodi atât de teribil pentru Franca în tot decursul secolului XVIII. Pretutindeni în fine, în Germania, în Italia, Austria, Svedia, Polonia, Rusia, Turcia, marele rege încurca liniile diplomaţiei francesce atât de rău, încât d. de Broglie, studiând urmările politice sale nu se poate opri de a nu striga cu măcie: „Pare că a fost în soartea lui Ludovic XIV de a compromite şi falsifica moştenirea ce-i lăsasera ministri părintelui seu!“

Atunci, dice-veţi, pentru ce Ludovic XIV e încă marele rege? — El pentru că supuşii sei erau mari în altele; pentru că el însuşi îşi îndeplini în timp de 54 de ani funcţiunea de rege cu esactitatea matematică a unui cap de birou, care 30 de ani de a rëndul vine la cancelaria la 11 şi ese la 4, lustruind mereu muşumaoa scaunului dupe care scrie; pentru că, şi mai cu seamă cum ar dice Beaumarchais, pentru că „şi dedese osteneala de a nasce“ fiu al Anei d'Austria şi al lui Ludovic XIII regele Franciei, — ba încă nici această osteneală nu era a lui proprie, ci o datora migrenei persistente a domnişoarei de Fontanges, iubita părintelui seu!

După „Românul“.

mine din didactre ect. şi s' fi dat colegiului Şoneriu spre a putè merge la adunarea generală, ceea ce ar sēmăna cu un îndemn spre defraudare. La această i-ţi răspund simplu, că eu nu sânt „comitet“ ca dta şi că aceste parole au alt scop şi nu, ca s' mi fac mie şi colegului meu diurne din ele. Ceea-ce se referă la diurnele, ce ni s'au dat pentru participarea la cursul supletoric de limba maghiară în Cristurul sēcuesc, nu se poate aplica la acest cas, de oare ce acele diurne ni le-au acorlat comitetul parochial înainte de a pleca noi la Cristur, ceea-ce poţi vedè din concludul adus atunci în şedinţa comitetului parochial.

Acum ne permitem a întreba pe d-l epitrop; Care învăţătoriu din Braşovul-vechiu are leafa de 400 fl? de oare ce nici unul din noi nu scim, ca s' ni se fi urcat salariul până la această sumă (deşi nu ar fi nici un păcat dacă s'ar face aceasta), ca s' ne scim conforma cu cuitanţile în viitoriu!!!

În fine ne luăm voie a linisci pe d-l epitrop Puiu şi a-l asigura, că noi nu vom a detrage nimic din meritele, ce le va avea Onoratul nostru paroch George Perşenariu atât pe terenul bisericesc cât şi şcolar naţional ect. şi de aceea s' binevoiască a trece cu vederea, când i se va mai întempla s' se impedece de vr'o corespondenţa nevinovată, ca şi cea dni Nru 31 a „Telegrafului Român“ din a. c., ear dacă totuşi s'ar mai impedece îl rugăm prea frumos că, ceea-ce publică în jurnale, s' caute s' aibă de basă adevărul şi dreptatea şi s' nu îmblătească la vorbe cu intenţiuni răutăcioase, prin cari s' face pre sine şi pre alţii numai de ris şi apoi îl rugăm, ca s' binevoiască a ne înapoia cuitanţa cu dta de 4 Martie privitoare la diurnele nesoluite şi a nu ne mai onora cu epitetul de opincari şi venetici, când mergem cu cuitanţele după ratele luari ale salariului, ear în fine a nu ne mai face imputări prin nişte vorbe frumoase ca acestea: „Ce ve trebe leafă, că acum nu şineşti scoală“. Îl rugăm încă a ne solvi salariile mai regulat şi nu tot creişteresc.

Vedeţi Onorate D-le Redactor cum stăm noi aici şi câte neajunsuri sântem nevoiţi a suferi şi cu toate acestea tot noi sântem terfelii! O mângăere însă ne mai susţine cu toate acestea; mângăerica, ce ni-o aduce răbdarea!!!

Candid Muşlea,
învăţătoriu.

Florea Şoneriu,
învăţătoriu.

Varietăţi.

* (Mulţămită publică). Dl jude comunal Iohan Rether sas, a dăruit pentru copii sēraci de scoală de confesiunea gr. or. 4 fl. v. a. cu scop de a se alipi acesti bani lângă ceialaltă sumă din fundaţiunea copiilor sēraci. Cu această a dovedit numitul Domn că solocutorii saşi nu sânt aşa fără suflet cum i cred românii, ci şi între ei deşi rar dar totuşi se află câte un om cu inimă bună. Pentru această faptă marimioasă i se exprimă numitului Domn din partene cordiala mulţămită.

Ioan Curta,
preot greco-oriental.

* (Piramida lui Washington). O enormă piramidă, care întrece în înălţimea ei toate edificiele de pe suprafaţa globului, se va termina în curēnd, şi va fi inaugurată la Washington, pe malul Potomacului. Înălţimea acestei piramide construită în întregul ei din marmoră din Maryland, se urcă la 550 picioare, adecă cu 25 picioare mai înaltă decât turnurile domului din Köln, cari ele însăşi sânt precum se scie mai înalte decât piramidele din Egipt, decât catedrala din Roma şi clopotniţa din Strassburg. Fie care lature a piramidei are la baza ei o lungime de 55 picioare. De oare ce ea şe ridică întru amintirea primului preşedinte al statelor Unite, i s'a dat numirea de piramida lui Washington. Fundamentul acestui monument a fost pus la 14 Iulie 1848 şi fiindcă spelele necesari se acopereau prin subscripţiuni publice, de aceea construcţia a trebuit s' fie întreruptă pe timpul reşobului civil şi n'a putut fi începută decât la anul 1880.

Cu ajutorul unui ascensor se poate urca cineva până sus pe platformă fără nici o osteneală. Din distanţă în distanţă sânt aşedate balcoane pentru vizitatori, care înfăţişeadă cea mai frumoasă panoramă a oraşului Washington şi a împregiurimilor sale. Ca şi la piramida lui Cheops se găseşte şi la acest monument conducte în interiorul seu. Piramida lui Washington este încungiurată de grădini pe o întindere de 30 acri, ear cheltuelile construcţiunei se urcă la 1.100.000 dolari.

* (O statistică curioasă). În privinţa căsătoriilor, găsim o statistică pe cât de curioasă, pe atât de interesantă:

Într'un număr de 872,564 căsătorii s'a aflat că: 1326 au fost astfel că femeile au fugit cu manşii.

2361 în cari bărbaţii au fugit ca s' nu-şi mai vadă femeile;

4120, în cari soţii s'au despărţit de voie bună.

101,023, în cari soţii trăiesc sub acelaş acoperiş, dar în ceartă necontentită;

mari genii ale Franciei după urma căruia născură tratele; din Westfalia, adecă supremaţia francesă pesta întreaga Europă; pe cari principele de Bismarck pare că voiesce al imita astăzi ceruind Franca cu Spania Italia şi Austria, cum odinioară Richelieu cercuise Sacrul imperiu roman al naţiunei germane cu Turcia, Polonia şi Svedia.

*

Ei bine, dela 1661 şi până la 1715, adecă în decurs de 54 de ani, cât preşedu şingur mai toate dilele consiliul regal, Ludovic XIV darimă întreg edificiul nemuritorilor sei predecesori. Diplomaţii din scoala lui Richelieu, cari mai trăiau încă în prima parte a domniei lui, plecară fruntea şi tăcură. Ceilalţi se modelară după chipul şi asemănarea regelui.

Se vedu atunci pentru prima oară cestiunile de etichetă şi de „préséance“ devenind *casus belli* mai puternice decât adevăratele interese ale Franciei. Se perdu alianţa Poloniei, pentru că regele Franciei nu voia s' dea reginei electivă Maria d'Arquien Sobieska onorurile regale când aceasta era s' vină la băi în Franca. Se perdu în cele mai multe rânduri alianţa otomană, pentru că regele voia ca ambasadorii se între la audienţele viziriale cu sabia de recepţiune şi s' şeadă pe un scaun cel puţin egal în înălţime cu sofaua vizirului. Din această cauză, schimbări la faţă atât de copilăresci, încât chiar Turcii, atât de *agale-agale* în priceperea lor diplomatică, le înţelegeau şi diceau ambasadorilor regelui prin organul unnia din Kiuprului: El

162,132 în cari soții se uresc din toată inima dar își ascund ura sub politețea prefăcută;

510,132, în cari soții trăiesc în nepăsare unul cu altul;

1,102 în cari soții se țin fericiți în lume, dar în casă nu;

135, în cari soții sunt fericiți, punându-i alături cu alții mai nefericiți.

Și numai 9, în cari soții sunt într'adevăr fericiți.

* (Accidente cu un tun). Pilele aceste s'au făcut la Havre experiențele definitive de tir ale tunului de 240 de milimetri. Acest tun urieș, cel mai mare pe care-l posedă marina franceză, este destinat bateriilor de țermuri. Densul fusese instalat, spre încercare, la picioarele unei stânci. Încercarea era de 54 kilograme pulbere.

La a cincea lovitură ghiuleaua se desfăcî fu proiectată înapoi și se înfundă de doi metri în pământ. Tunul sări din loc și cădî pe țerm dela o înălțime de cincisprezece metri. Un soldat a fost rănit grav. O doamnă a fost de asemenea rănită. Cu greu s'a putea descrie emoțiunea publicului, care asista la aceasta experiență. În vilele vecine, la primărie, la scoala dela Saint Adresse, pretutindeni geamurile sau spart din cauza violenței comițiunii.

* (Pentru ce se fumează)? Dacă s'ar întreba un fumătoriu fie de profesiune: pentru ce fumează? Va răspunde „Pentru că a fumat.” Și pentru ce a fumat? „Fiind că a vădut fumând și alții împrejurul seu.”

Faptul este exact; — dar n'ar putea fi considerat ca o explicațiune.

Profesorul Pêcholier răspunde la această întrebare, că ce a făcut pe populațiile întregi a contracta acest obicei și ceea ce a contribuit la propagațiunea lui într'un mod energetic, este satisfacțiunea efectului particular, ce încearcă omul prin simțurile odoratului și gustului.

O asemenea explicațiune pare pe atât de fundată, pe cât întrebuițarea acestei plante a început prin masticățiune, procedeu simplu la îndemâna

populațiilor primitive, și care nu lucrează asupra creierului cu mai multă intensitate, ca aspirațiunea fumului ei.

Mai târziu, când se răspândi întrebuițarea acestei plante, ea se utilizează prin procederi mai complexe.

La început se mesteca; mai în urmă se trăgea pe nas și în fine se fumă.

Acestea duse facem și întrebarea: Fumatul este s'au nu vătămătoriu?

Se știe că sunt formate societăți contra abuzului acestei plante.

Mai de curând, în societatea de medicină publică din Paris s'a ridicat Vallin, Decaisne, Vêrité, Rougon, Brouardel, Pabst și Leroy de Méricourt contra fumatului de tutun.

În fața acestei falange tot Pêcholier se ridică în Hercule printr'o notă ce se resumă în acești termeni:

„Tutunul al cărui abus produce asupra omului efecte vătămătoare evidente, poate prin compensațiune, să i aducă servituri semnalate în maladiile epidemice și contagioase.

Nicotina are puterea să distrugă germele căroră se raportă astăzi, cu drept cuvânt, o mulțime de afecțiuni ale omului și ale animalelor.

O mulțime de autori au afirmat, că tutunul a preservat adesea de influențele epidemice pe fumători și pe acei care trăiesc într'o atmosferă încărcată de fumul tutunului.

Wilis recomandă întrebuițarea tutunului în armată pentru cuvântul că el mai adăoga la cățățimea hranei, face pe soldați puțin simțitori ostenelii și i preservă de oare-cari boale epidemice ce bântue armata.

Dimerbroeck în tractatul seu intitulat „Ciuma” recomandă tutunul și arată, că la Londra ca și Ni-mêgue ciuma nu s'a apropiat de casele unde se vindea tutun.

Tradițiunile populare ne dau mărturie în același sens:

Toți fumătorii care se găsec în mijlocul influențelor infecțioase și contagioase și aprinde cu încredere luleaua, pe dată ce-i eartă timpul.

Anatomiști și studenți în medicină își aprind țigările.

Vânătorii pre care o pasiune imperioasă li atrage spre smârcuri și în mlăștini în revărsatul zorilor, își fac înainte de plecare o provizie de tutun, care trece ca un bun prezervativ al frigurilor.

Pentru *Dicționarul encyclopedic al științelor medicale*: fermentațiunea și putrefacțiunea sunt datorite unei cauze identice, și estrema toxicitate a acestui alcaloide (nicotina) nu permite organismelor inferioare, care sunt agenți de putrefacțiune să scape de efectele sale.

Eruditul Charles Gobin a prezentat în anul 1881 bucăți de carne conservate patru ani în cea mai perfectă stare, după ce au fost puse în vapori de nicotină la temperatura ordinară.

Raportul vicomtelui Siméon în 1843 și memoriul doctorului Ruef din Strasburg sunt documente importante că: lucrătorii din manufacturile tutunului câștigă o imunitate contra ftizii moalunrpe.

Investigațiunile lui Villemin și cele din urmă descoperiri ale lui Klebs dau astăzi interpretațiunea acestor fapte, reputate ca de necrezut.

Să resumăm: Se fumează prin imitațiune, după cum ne spune parte din tributari Regii.

Se fumează pentru satisfacerea unui efect al simțurilor odoratului și gustului, după cum se si-lește să probeze profesorul Pêcholier.

Se fumează pentru a căpăta o excitațiune cerebrală, care o caută fumătoriu, după cum susțin mulți autori, în majoritate contra fumatului.

Să se fumeze oare și prin instinctul de conservațiune de tot ce este infecțiune și contagiune?

Ori cum ar fi, conclusiunea lui Pêcholier este, că tutunul este un prezervativ în parte contra infecțiilor și contagiunilor.

În fine, ce zice Pasteur?

Progres med. român.

Loterie.

Mercuri în 18 Iunie 1884.

Brünn: 43 35 21 14 74

Nr. 250.

(745) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia gr. or. de clasa III. din labenița cu filia Sămărtin în protopresbiteratul Reghenului, prin aceasta se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sînt:

1. Parochul până la eventuala edificare a casei parochiale va locui în scoală lângă care se află 2 grajduri cu 1 șură

2. Porțiunea canonică: arătoriu 11 Jugăre 438 □, tēnațiu 8 Jugăre 1383 □^o pășune 1 jug. 100 □^o prețuite în 216 fl.

3. Folosirea cimiteriilor dela biserică din materă și filiă.

4. Birul în naturale a 16 cupe vechi sfērmit dela 116 familii 116 fl.

5. Dela 116 familii câte una și de lucru cu palmele a 30 cr. 34 fl. 80 cr.

6. În ajunul botezului Dlui dela 116 familii câte 10 cr. 11 fl. 60 cr.

7. În ziua învierii Dlui dela 116 amili pentru molitve câte 10 cr. 11 fl. 60 cr.

8. Stola usuată după calculul mediu 50 fl. cari toate computeate dau un venit anual de 440 fl.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea a subșterne suplicile lor concursuali instruate conform prescrișelor stat. org. §. 13 până la termenul sus amintit la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul presbiteral gr. or. al tractului Reghinului în conșlegere cu comitetul parochial respectiv.

Idicel 29 Maiu 1884.

Galaction Sagău,
protopresbiter

Cărți bisericesci, literare și scolare.

Dela

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIIU

strada Măcelarilor Nr. 47

se poate procura:

Portretul fericitului arhiep. și metrop. **Andrei** bar. de **Saguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Portretul Esc. Sale arhiep. și metrop. **Miron Romanul**. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. dōmniului episcop al dieceșei Caransebeșului **Ioan Popasu**. Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul marelui mecenat **Emanoil Gojdu**. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: Registrul, Matricula școlarilor, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; Catalog de clasă legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica școlară**, Protocol de clasificățiune, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. —

Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta școala, **Conșpect despre absenții**, **Conșpect sumaric despre absenții școlarilor** pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Inștrucțiunea pentru manuearea condicelor școlare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică, 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

[679] 11

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectueșe numai prelungă rambursă (*Nachnahme, Posta felbetel*), computând 10 cr. pentru pachetare.

O înlesnire mare la comande mai mici sînt asignațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adăugându-se și porto postal.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.

Acte oficiale.

Caiete de scris.

Eu Wilhelmina Rix

deklar prin aceasta publice, că ca vėduva Druului A. Rix sînt singura și unica, care prepar Pasta originală, fină și nefalsificată. Această Pasta cunoscută în toată lumea, de 100 de ani înceoa cunoscută și în cercurile cele mai înalte, delătură cu garanție, petele de pele, ce ies vara, coșurile, semnele de vėrsat, delătură roșă de nase și de mări, găurile de vėrsat, cu un cuvėnt ori ce necurățenie din față. Fel d fel de documente dela profesori renumiți despre bunătatea și folosul acestei Pasta stau la dispoziție în destilerie ori cui ar voi să le vadă. Pielea devine prin pastă de nou moale și delicată și luncosă, și e ferită de crețe până la bătrinețea cea mai înaintată. Această pastă, numită de popor pasta cea minunată, este adorată foarte mult de damele din Viena, căci succesul e surprindător. Prețul cu espediție cu tot într'un pachet sigilat 1 fl. 50 cr. Fără sigilul și subscrierea Dr. Rix se nu primească nimenea pasta.

[714] 3—6

● Wilhelmine Rix, vėduva Doctorului. ●

Wien, Stadt, Adlergasse, 12, im eigenen Hause, 1. Stiege, 1. Stock.

În Transilvania: Alba-Iulia Sieg. Michellyes, Apoth.; Cluj Nicol. v. Szeky, Apoth.

Losurile

cele mai bune și mai eține!

6 sortituri pe an!

Tot la a doua lună o sortitură cu câștiguri principale de fl. 100.000, 50.000, 5000, 1000 etc.

Sortitura proximă va avē loc deja în 1 Iulie a. c.

Căștigul prim fl. 50.000.

Reversele, mele cu ocașiunea ultimei sortituri combinate pentru losurile crucei roșie austro-ungare atăta au fost de căutate, încet în zilele din urmă comandele intrate nu sau mai putut efectui. Ac st însemnat efect m'a îndemnat ca pentru sortitura de crucea roșie austro-ungare pe termenul 1 Iulie a. c. să emit din nou reversele combinate, aflătoare numai la mine, fiindcă ele pe lângă cele mai favorabile condițiuni și lesnicioase modalități de plătire, au șansele cele mai mari de căștig.

Grupa A.

2 losuri crucea roșie ung. } 25 rate pe
2 " " " austr. } lună à 2 fl.

Grupa B.

3 losuri crucea roșie ung. } 25 rate pe
3 " " " austr. } lună à 3 fl.

Grupa C.

4 losuri crucea roșie ung. } 25 rate lu-
4 " " " austr. } nare à 4 fl.

În urma plauului de sortire neîntrecut până acum de nici un soi de loterie, atât losurile crucei roșie ungureșci, cât și cel- austriace se bucură de urcare în curs perpetuu, și care promise a avea durabilitate, așa că losurile crucei roșie adî mări vor ajunge la cursul corespunșătoriu al lo u-ilor-Rudolf de fl. 20, și astfel sub durata termenelor de rate prin urcare cursului losurilor se urcă tot odată și valoarea cursului întrecend valoarea ce ar fi a se plăti. Cu chipul acesta 12 sortituri vin grătuit. Recomand l deci comande cât mai de timpuriu, cari încet-mi permite neînsemnatul meu număr de losuri — se vor efectui prompt.

Deodată cu solvirea primei rate primesco cumpărătorii reversul provėdut cu seria, numărul losului, și timbrat după lege, și prin aceasta își asigură dreptul la sortare pentru căștig ri principale și secundare. Mai l sine se fac comandele pelangă asignațiuni postale, sau a dorință pelangă rambursă cu rata primă, ajungend înseunarea grupei. Prospește și liste de sortare se dau gratis și francate.

Etablissement pentru cambii și lombarde de A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz & Co.

(esistă dela 18870.)

Viena, I., Wipplingerstrasse 27.

Losurile pe basa căroră s'au emis reversele sînt depuse în biroul nostru, și conform dispoșțiunilor legii proprietarii reverselor le poate vede ori când.

[746] 1—3